

Se människan

Svenska kyrkan

Bokmässan Göteborg 28 sept – 1 okt 2017

Anita Goldman

om sin passion för
Jerusalem och
människans
behov av helighet

- SCENPROGRAM
- FOTOGRAFISKA STRÅKET

FOTO: DAVID LAGERLÖF

Läsning ger motståndskraft

MORGONEN DEN DAGEN vi satte oss för att skriva den här texten nåddes vi av nyheterna om att ännu ett terrordåd drabbat Europa. En man i en skåpbil hade prejat en folkmassa och dödat och skadat många människor.

Extremister använder sig av terror för att sprida skräck och få oss att backa hem från gator, torg, konsertlokaler, idrottsevenemang och andra platser där vi fritt rör oss sida vid sida, vardagliga handlingar som helt bygger på en känsla av tillit till andra. Samtidigt ropar främlingsfientliga krafter på inskränkningar av människors fri- och rättigheter och ifrågasätter vissa grupperas människovärde. På ytan kan de se ut som varandras motsatser, men de har samma mål. Extremister och främlingsfientliga rörelser vill se ett samhälle där vi misstror de som inte liknar oss.

Medborgare i samhällen som vårt måste tänka och tala tillsammans om hur vi vill att framtiden ska se ut och om hur vi bäst bevarar den öppenhet och tillit som demokratin bygger på. Och i år arrangerar Svenska kyrkan ett antal program-punkter i Bokmässans seminarieprogram som lyfter just frågor om demokrati, öppenhet och alla människors lika värde.

DET ÄR PÅ MÅNGA SÄTT ett särskilt år på Bokmässan. Bildning är i fokus och Svenska kyrkan bidrar med ett stort antal seminarier, men också med ett program på en särskild temascen på Bokmässans entréplan. Samt med ytterligare en scen på fredagen i lokal H1. Det är ett rikt och varierat program som vill belysa olika aspekter av

bildning på många olika sätt. Om du vänder på den här tidningen kan du läsa mer om det. Men att ett av våra seminarier, med Anders Kompass och Ingrid le Roux, heter "Bildning, mod och motstånd" säger något viktigt. Vi tror att bildning har med motståndskraft att göra, för den enskilde såväl som för samhällen.

Det har också med läsning att göra förstås. Bildningssatsningen är för Svenska kyrkan en del av reformationsåret. 2017 markerar ju 500 år av reformation. Och för bildningsbegreppet liksom som för reformationen står texten, språket och läsningen i centrum. Och det gör de självklart också på Se människan-scenen på plan 2. Där möter du i år, som varje år, hela 67 författare i samtal om sina nya böcker.

VI LÄSER FÖR ATT VETA att vi inte är ensamma, säger författaren och teologen C.S. Lewis i en scen i filmen *Shadowlands*. Det är också en ganska bra beskrivning av bildning. När vi läser eller gör en ny erfarenhet lär vi känna världen och andra människor. Det som är speciellt med läsning är ju att det är det enda medium som tillåter oss att med fantasins hjälp uppleva andras liv, tankar och känslor inifrån dem själva. Och när vi lär känna andra lär vi känna oss själva. En motståndshandling mot förenkling och misstro så god som någon.

ERIKA HEDENSTRÖM OCH MIKAEL RINGLANDER
PROJEKTLEDARE

- Svenska kyrkan
- Pilgrim Sverige
- Sackeus
- Sensus studieförbund
- Sigtunastiftelsen
- Verbum

Se människan

Se människan erbjuder i år ett 70-tal scensamtal som ingår i entrébiljetten och ett flertal externa kulturarrangemang runt om i Göteborg. För mer information om dessa arrangemang, se www.kultursamverkan.se. Dessutom arrangerar Svenska kyrkan ett stort antal scensamtal och seminarier på bokmässan under rubriken OM:BILDNING. Läs mer i andra delen av denna tidning.

Se människan finns på plan 2, monter G 02:10

Redaktion

Erika Hedenström
Tomas Pettersson
Mikael Ringlander
Marie Sandström, prod

Biljetter och nyheter

Alla typer av biljetter till Bokmässan kan beställas via webben:

www.bokmassan.se
Där finns också de senaste nyheterna och uppgifter om var seminarierna äger rum. Det går också bra att köpa biljetter direkt vid entrén i anslutning till Bokmässan samt i Informationscentrallen i Domkyrkan i Göteborg. För att delta i seminarier på Bokmässan kan man köpa seminariekort i förväg eller vid entré 5 på plan 2. Det finns för fyra dagar, för en dag eller för enstaka seminarier. Genom Svenska kyrkan kan du köpa rabatterade seminariekort. Läs mer och beställ på www.svenskakyrkan.se/semanniskan

Följ Se människan på webben

På www.svenskakyrkan.se/semanniskan hittar du uppdaterad information om vårt program på Bokmässan. Här kan du också ta del av författarintervjuer och följa scenprogrammen via webb-tv.

I sociala medier finns vi under mässdagarna på: www.facebook.com/svenskakyrkan

Omslagsfoto

Kristina Strand Larsson

Ansvarig utgivare

Lars Ove Ljungberg

Tryck V-TAB, 2017

Härlig är jorden

Psalmer i Norden

'Härlig är jorden' är en dansk psalm som vunnit många hjärtan i hela Norden. Men det finns mer att upptäcka i våra psalmböcker – från isländsk medeltid till samisk nutid. Litteraturvetarna Karin Karlsson och Ingvar Ekbrand introducerar och kommenterar några nordiska psalmer som sjungs av S:t Olofskören. Ingår i Kyrkans kulturdagar i samband med Bokmässan.

Tisdag 26 september kl 19
i Rödbo kyrka

”Litet och stort. Stillsamt och livfullt. Talande och lysnande. Allvar och glädje.

Så kan Se människans motsatser sammanfattas i det gemensamma ordet mångfald.”

ING-MARIE SVEDJENÄS

Var morgon ny

Varje dag på Se människan-scenen inleds med en meditation, som utgår från begreppet nåd, centralt för lutherskt tänkande och teologi. Vad är nåd? Och hur möter den oss? Biskop Per Eckerdal, Jesper Svartvik, Karin Johansson och Björn Sandmark delar tankar och erfarenheter.

Se människan-scenen kl 9.15

Majgull Axelsson

Hur kommer det sig att dina berättelser ofta lyfter upp de svaga i samhället?

– Det blir lätt så, jag vill gärna diskutera folkhemsidén. Per Albin Hansson såg framför sig ett samhälle utan ”styvbarn och kelgrisar”. Vi är många från arbetarklassen som fick möjlighet att studera och skapa vår egen framtid. Jag som ser mig som en av kelgrisarna kan tycka att det också finns många styvbarn som behöver synliggöras.

Din senaste bok öppnar dörrarna till Vipeholm, den ökända anstalten för ”sinnesslöa” utanför Lund.

– Idag är det en idyllisk miljö, men de så kallade Vipeholmsexperimenten på 40-talet visar en kuslig likhet med rasbiologin. Jag har alltid känt mig släkt med de utvecklingsstörda. För

FOTO: THRON ULLBERG

femton år sedan fick jag en släkting med Downs syndrom, och det har ytterligare stärkt min längtan att förstå. En sak jag har lärt mig är att varje människa har en enorm utvecklingspotential, även om man inte har ett språk.

SE MÄNNISKAN-SCENEN

Lördag 15.00

OM:BILDNINGSSCENEN

Söndag 10.00

FOTO: MAGNUS ARONSSON

Se människan-scenen

Se människan är ett av Svenska kyrkans största kulturarrangemang, med runt 13 000 årliga besökare till de sjuttio författarsamtalen på Se människan-scenen. Omkring hundra personer engagerar sig ideellt med att utarbeta scenprogram, bygga monter, dela ut programtidning och möta besökare på mässan.

OM:BILDNING

Vänd på tidningen för att läsa mer om årets tema, Bildning, och om programmet på OM:BILDNINGSSCENEN, SEMINARIERNA och FREDAGSSCENEN.

I telefonen finns hela människan

MAMMOR OCH PAPPOR, älskande, svetsare, hemmafruar, dentaltekniker, fotbollsspelare... Alla som flyr hoppas och tror att flyktingskapet är något tillfälligt och att man relativt snabbt ska kunna återuppta ett ”normalt” liv och en normal identitet.

I telefonen finns hela människan är ett konstnärligt och dokumentärt bok- och utställningsprojekt av Henrik Teleman i samarbete

med åtta svenska museer. I boken intervjuas nästan hundra människor på flyktingförläggningar runt om i Sverige om kärlek, arbete, framtidsdrömmar men också om vardagen innan flykten till Sverige. Tillsammans med intervjuerna presenteras deras egna mobilfoton. Berättelserna och bilderna visas som bildspel mellan programpunkterna på Se människan-scenen.

Alla scenprogram och seminarier finns också på svenskakyrkan.se/bokmassan

Den lilla människan i den stora staden

Anita Goldman har levt stora delar av sitt liv i Jerusalem. Till Bokmässan kommer hon med en delvis självbiografisk bok där hon tecknar ett passionerat porträtt av staden med stort S. En stad som är utvald och helig, men också ständigt konfliktfylld.

DRÖMMARNAS STAD, konflikternas härd och centrum för tre världsreligioner. Vem är modig, läs: korkad, nog att skriva om Jerusalem? Inte jag, löd länge Anita Goldmans inre svar. Det kändes både förmätet och uttjat. Men en omorienterande skilsmässa och nya relationer med ortodoxa judiska vänner ändrade på saken.

– Min blick på staden skiftade perspektiv. Jag fick bland annat upp ögonen för Jerusalems andliga aspekter. Visst hade jag tidigt sett alla de religiösa människorna, de kan ingen undgå, men då mer som kitsch. Och som reaktionärer, jag såg att de inte bjöd in kvinnorna.

Nu vet hon att verkligheten är mer komplex än så.

ANITA GOLDMAN. Författare och mångårig skildrare av både israelisk kultur och kvinnans roll och ställning. *Jerusalem & Jag* heter hennes senaste bok.

Och jo, titeln var ett diskussionsämne. Hon behövde övertalas.

– Det låter som om vi två var likvärdiga storheter, haha! Jag är en liten skit i Jerusalem. Och det är alla. Boken innehåller inga storvulna ord om helighet utan utgår tvärtom från den lilla människan i den stora staden.

Första gången hon anlände till Jerusalem var hon ung. Det var här hon gifte sig. Hon kom direkt från uppväxten i en klassisk stadsmiljö i Göteborg. De inledande åren i staden var en lycklig tid, då hon blev mor, utforskade sig själv och då hon fick en egen trädgård. Någon sådan hade aldrig funnits i föräldrahemmet.

Men snart trängde den större världen på. Vid inmarschen i Libanon 1982 hade Anita Goldman bott i Jerusalem i två år. Det var första gången hon förstod hur djup den ideologiska klyftan var i landet. Hon kastade sig ut i stadens massdemonstrationer och protester.

Slitningen bestod länge. Mellan den vack-

ra byn, den vackra trädgården och det vackra språket – och den politiska verkligheten. Hon lämnade Israel strax före den andra intifadan 2000.

– Jag kände en stor sorg. Boken är bland annat ett sätt att undersöka mitt förhållande till den politiska utvecklingen.

Relationen till staden är dock vital. Dottern bor i Tel Aviv, bara några mil därifrån, och varje vår leder Anita Goldman skrivkurser i ett kloster i Jerusalem.

MED BOKEN VILL HON utmana de gängse sentimentaliserande beskrivningarna av staden. Boken inleds med en lärorik lektion i den judiska traditionens rörelse från Gud som möte till Gud som plats, och vidare till Gud som text.

I boken lyfter hon också fram kvinnornas berättelser om Jerusalem.

– Deras röst är mer olydig än männens. Jag vill visa att det finns en marginell röst som aldrig fått vara med i den stora klassiska berättelsen om staden. Den har bara rymt de europeiska och ryska männen. De från Nordafrika, Etiopien eller kvinnorna har inte integrerats.

Har du upptäckt några nya sidor av staden i samband med skrivprocessen?

– Jag har blivit mer intresserad av att gå i de religiösa kvarteren och i synagogorna. Det finns en period under året då Nordafrikanska judar går upp klockan två på natten och sjunger oavbrutet till åtta på morgonen. Det är otroligt vackert! Det visste jag inte fanns, trots alla mina år där.

Jerusalem har hur mycket udda fenomen som helst att uppvisa, säger hon. Udda hörn och udda människor. När Anita Goldman kom hit som ung var hon inte så intresserad av det där. Då stod identitetsfrågorna i centrum, politiken och feminismen.

Med ungdomens rätt var hon mer upptagen av hur hon själv blev mottagen av staden,

än av staden i sig. Varför botanisera i basarernas märkliga utbud? Mamma skickade wettexdukar från Sverige och servetter från Indiska.

– Med åldern minskar självupptagenheten. Nu är jag mer ödmjuk. Och den som är ödmjuk har lättare att se andra.

Det hindrar inte att Anita Goldman väver in sin egen historia i boken. Läsaren bjuds på personliga scener från mötet med judiskt liv och med stadens mentalitet. Både rolig och dråplig är historien om när hon ska gifta sig och lobbar hos rabbinen för nymodigheter i jämställdhetens namn.

Hon har återgett många av berättelserna tidigare, i författarsamtal och andra sammanhang. Men nedtecknade har de aldrig blivit. Det var när hon insåg det som den utlösande faktorn till boken slog till. Livet i staden – visst borde det skildras!

– Sen blev det som det brukar bli när jag drar igång. Plötsligt hade jag beställt tjugo böcker från Amazon och Kungliga biblioteket, och då fanns det ingen återvändo.

Hur kan vi bejaka vårt behov av heliga platser och samtidigt stå fast vid insikten om att de endast är symboler?

– Jag vet inte om vi har något behov av heliga platser. Däremot har vi behov av helighet, och detta behov projiceras ofta på en plats eller ett rum. Det ska man inte förakta, behovet är jätteviktigt.

Men vi måste lära oss att se platsen som vägmärke, inte slutstation. Den är inget vi kan äga och den är inget vi kan forma med blod och eld och med kravet att andra ska göra detsamma, säger Anita Goldman.

– Vi är på pilgrimsresa i våra liv. Platserna visar vad vi vill ska hända oss på vägen. Varför är det så viktigt för mig att komma till Jerusalem, Rom, Santiago...? Det är frågan man ska ställa till sig själv.

KRISTINA LINDH

*Vi är på pilgrimsresa i våra liv.
Platserna visar vad vi vill ska
hända oss på vägen.*

OM: BILDNINGSSCENEN

Fredag 12.00

SE MÄNNISKAN-SCENEN

Fredag 18.00

SCENPROGRAM

PROGRAMMET INGÅR I ENTRÉBILJETTEN

Scenprogrammet arrangeras av Se människan/
Svenska kyrkan i samarbete med Sensus och med
nedanstående förlag och institutioner.
Du hittar Se människan på plan 2, monter G 02:10.

TORS DAG
28 SEPT

FOTO: LOTTA TORNRÖTH

Göran Greider

Din bok heter *I trädgården hörs andra ekon*. Vilka ekon är det du hör?

– Det är paradismytens ekon, drömmen om Edens lustgård. Jag träffade en nyanländ pojke från Syrien, det som bar honom under kriget och flykten var ett minne från en lämnad trädgård. Minnet av livet som det borde vara!

Vad gör du i din egen trädgård?

– Jag går gärna till komposten, lyfter det översta lagret och förundras över att det finns jord där! Det är ju faktiskt inte växter vi odlar, det är jord. Jag blir lätt förälskad i daggmaskar! Vi har tillgång till ett tunt, känsligt skikt av jord på vår planet. I moderna villakvarter ser det ut som att man strävar efter att bli klar med trädgården. Men om man tar odlandet på allvar blir man aldrig klar. Det är en pågående omsorg om skapelsen.

GÖRAN GREIDER
SÖNDAG 1/10
16.00

09.15 – 09.25

Var morgon ny

– morgonmeditation

2017 markerar 500 år av reformation och årets morgonmeditationer utgår från begreppet nåd, centralt för lutherskt tänkande och teologi. Vad är nåd? Och hur möter den oss? **Biskop Per Eckerdal** håller morgonens meditation.

09.30 – 09.50

En plats för mig

Hur vet man att man hittat rätt i livet? **Tomas Sjödin** hade passerat femtio, varit yrkesverksam i trettio år, fått tre barn och förlorat två av dem, innan han insåg vikten av att hitta en särskild plats där man får finnas till för någon annan och drömmar uppfylls. Han samtalade med **Caroline Krook**.

Medarrangör: Libris förlag och Studieförbundet Bilda

10.00 – 10.20

Livet enligt Åsa Moberg

Skrivande, kärlek och politik har präglat **Åsa Mobergs** liv. Inte minst kampen för friheten att få vara sig själv både i relationer, som skrivande människor och politisk varelse. Nu är hon aktuell med en självbiografi med titeln *Livet*. Hon samtalade med **Ludvig Lindelöf**.

Medarrangör: Natur & Kultur

10.30 – 10.50

De saligas ängder

I PC Jersilds nya roman *Tivoli* har kinesiska investerare förvandlat Gröna Lund till ett exklusivt seniorboende med karaoke, bingo och andra nöjen. Dessutom ingår en livförsäkring med 100 års garanti. **PC Jersild** samtalade med **Dan-Erik Sahlberg** om vårt förhållande till åldrandet och döden.

Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

11.00 – 11.20

Vår bild av pojkar

Det är fortfarande skillnad på hur vi bemöter pojkar och flickor. Något som fick **Åsa Anderberg Stollo** att skriva böckerna om åttaårige Bruno som tampas med livet med

medgångar och motgångar. Hon samtalade med **Ludvig Lindelöf** om våra föreställningar kring vad det är att vara pojke.

Medarrangör: Alfabet

11.30 – 11.50

Leva med sin oro

Att oroa sig är allmänmänniskt och till och med konstruktivt ibland, men om varningslampor ständigt är på förvandlas livet till en utmattande kamp mot potentiella faror och problem. **Anna Kåver** samtalade med **Jonas Eek** om hur vi kan förstå vår oro och leva med tillvarons ovisshet.

Medarrangör: Natur & Kultur och S:t Lukas

12.00 – 12.20

Under röda fanor

Jan Guillous nya bok handlar om 1900-talets mest mytomspunna årtal 1968 och den då framväxande vänsterrörelsen. Han samtalade med **Elisabet Pettersson** om den tid som danade hans generation.

Medarrangör: Piratförlaget

12.30 – 12.50

Inte tro eller vetande. Både och.

Att bevara djupet i kristen tro och rädda planeten är det samma sak? Det menar prästen **Sven Hillert** i sin bok *Tro i hållbar utveckling*. En tro i hållbar utveckling blir till stöd för ett samhälle i hållbar utveckling. Han samtalade med **Gunilla Kindstrand**.

Medarrangör: Argument Förlag

13.00 – 13.20

Längta hem

I sin nya bok försöker litteraturvetaren **John Sjögren** spåra vägen hem med hjälp av ett antal konstnärskap och en och annan teolog. Han samtalade med **Caroline Krook** om längtan efter en hemkomst och efter den människa man innerst inne är.

Medarrangör: Artos & Norma Bokförlag

13.30 – 13.50

Barn och sorg

Jennie Persson har intervjuat barn om sorg och saknad. Till exempel Charlie som säger

att han aldrig förstod hur sjuk hans pappa var innan han dog och som inte kunnat gråta så mycket som han velat. **Jennie Persson** samtalade med **Anders Wejryd** om att hjälpa barn som sörjer.

Medarrangör: Natur & Kultur

14.00 – 14.20

Bonjour tristess, vänskap och samtal

I sin nya bok *Från ett café-bord i Paris* gör **Owe Wikström** en djupdykning i tre av livets mest centrala teman: vad är vänskap, hur hanterar man leda och varför är det ibland poänglösa småpratet så viktigt för mänskligt samspel? Han samtalade med **Kajsa Wejryd**.

Medarrangör: Libris förlag och Studieförbundet Bilda

14.30 – 14.50

Bilder på liv och död

Paul Hansen är pressfotograf på DN. *Being there* är hans första stora retrospektiv. Han samtalade med **Ulf Sjögren** om platserna, händelserna och människorna bakom bilderna. Om varför bildjournalistik är viktigt och hur man som fotograf ofta känner sig otillräcklig i mötet med människor.

Medarrangör: Bokförlaget Max Ström

15.00 – 15.20

Sverige i svart

Niklas Gårdfeldt Leavy är förläggare och jobbar med böcker om pedagogik, men hans egen nya bok är en kriminalroman, den första i en planerad trilogi. I *Nattviol* löser hans hjältinna Ebba Lindh brutala mordfall i ett undergångsmärkt svenskt samhälle. Författaren samtalade med **Jonas Axelsson** om kriminalromanen som samhällskritik.

Medarrangör: Bokförlaget Polaris

15.30 – 15.50

Mannen i Damaskus

Alois Brunner, en av Eichmanns närmaste medhjälp-pare, anses ansvarig för att över 100 000 personer deporterades till nazisternas förintelsläger, men har aldrig kunnat ställas inför rätta.

I **Eric Ericson** och **Susanna Wallsténs** bok vävs berättelsen om deras jakt på Brunner samman med situationen i Syrien, storpolitik och etik. De samtalade med **Alf Linderman**.

Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

16.00 – 16.20

Ett liv för andra

Svenska **Ingrid le Roux** har levtt och verkat ett helt liv som läkare i Sydafrika och varit djupt engagerad i kampen mot apartheid. Årkebiskop Desmond Tutu har kallat henne för "Guds gåva till Afrika". Nu kommer boken om hennes liv. Hon samtalade med **Gunilla Hallonsten**.

Medarrangör: Verbum

16.30 – 16.50

Just nu är jag här

Elise, huvudpersonen i Isabel le Ståhls debutroman är en Stockholmsstjej med mobilen ständigt påslagen. Hur ska hon annars fixa tinderdejter, klubbkvällar, antidepressiva och de tillfälliga ströjobb som erbjuds? **Isabelle Ståhl** samtalade med **Kicki Byström** om längtan efter kärlek i en tid där alla ord förlorat sin mening.

Medarrangör: Natur & Kultur

17.00 – 17.20

Tännsjö tänker tillbaka

I slutet av sextioalet tog filosofen **Torbjörn Tännsjö** steget från pacifism och en vag vänsterinställning till en genomtänkt kommunistisk doktrin. I sin bok *Vänsterdocenten* frågar han sig hur de idéer som han en gång tog strid för växt fram och hur de bäst kan förvaltas i vår tid. Han samtalade med **KG Hammar**.

Medarrangör: Fri tanke förlag

17.30 – 17.50

Familjen

I sin nya roman skildrar **Kjell Johansson** en familj i tre generationer, från andra världskriget fram till idag. En berättelse om trohet och svek, klasskamp och krig, hemligheter och sanningar i svensk efterkrigstid. Han samtalade med **Lena Sjöstrand**.

Medarrangör: Weyler Förlag

9.15 – 9.25

Var morgon ny – morgonmeditation

2017 markerar 500 år av reformation och årets morgonmeditationer utgår från begreppet nåd, centralt för lutherskt tänkande och teologi. Vad är nåd? Och hur möter den oss? Författaren och teologen **Jesper Svartvik** håller morgonens meditation.

09.30 – 09.50

Tron mitt i kampen

Den tyske teologen och motståndskampen Dietrich Bonhoeffer är Martin Linds ständige följeslagare. I sin *Med Gud lever vi utan Gud* delar han tankar som inspirerats av Bonhoeffers texter och formulerats i en tid av egen sorg och personlig förlust. **Martin Lind** samtalar med **Agneta Lagercrantz**.
Medarrangör: Argument Förlag

10.00 – 10.20

Språkets kraft

Theodor Kallifatides bestämde han sig för att sluta skriva och drabbades av vilshenhet. Men en mening på modersmålet grekiska öppnade för något nytt och för boken *Ännu ett liv*, en filosofisk skrift om minnet, språket, kärleken och tidens gång. Han samtalar med **KG Hammar**.
Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

10.30 – 10.50

Leva med släktens sår

Astrid Seebergers roman *Nästa år i Berlin* handlar om de outplånliga spår som andra världskriget satt i hennes tyska familj, om att komma som flykting till Sverige och om ödet att leva i exil. Hon samtalar med **Björn Vikström** om hur historien lever vidare i oss som lever nu.
Medarrangör: Weyler Förlag

11.00 – 11.20

Tiden går som den vill

Vad är egentligen tid? Och varför sniglar den sig fram ibland, men går alldeles för fort när man minst önskar det? I *Tidenboken*, tar författaren och illustratören **Pernilla Stalfelt** läsaren med på en tidsresa i alla riktningar. Hon samtalar med **Lotta Fång**.
Medarrangör: Rabén & Sjögren

11.30 – 11.50

Allas älskare, ingens älskling

Per Hagman är tillbaka med en självbiografisk roman om livet utanför den borgerliga normen med fast arbete, fasta kostnader, fasta rutiner. En bok som väcker frågor om vad livet egentligen går ut på, vad det är som gör det värdefullt. Han samtalar med **Magnus Sundell**.
Medarrangör: Albert Bonniers Förlag och Studieförbundet Bilda

12.00 – 12.20

Livets ord del 1

I början av 80-talet mötte journalisten **Thomas Arnroth** Jesus i badkaret. I serieromanen *Livets ord Del 1* berättar han med humor och värme om hur han fick sparken från jobbet som lärarvikarie efter att ha försökt frälsa sina elever, skrev boken "Bli vis på bibelns vis", gjorde en musikal om abort och gick med i Livets Ord. Han samtalar med **Dan-Erik Sahlberg**.
Medarrangör: Galago

12.30 – 12.50

Medfött underläge

Skådespelaren och författaren Lo Kauppi's nya roman handlar om två kvinnor vars liv börjar på samma sätt, men utvecklas i olika riktningar. Lo börjar på Teaterhögskolan medan Lena fastnar i missbruk. **Lo Kauppi** samtalar med **Katinka Randin** om klassresor och om att leva med ett medfött underläge.
Medarrangör: Leopard förlag

13.00 – 13.20

Så här upphör världen

Hur lever den som vet att världen snart kommer att gå under? Det frågar sig **Philip Teir** i sin nya roman om ett äkta par vars underliggande konflikter blossar upp när katastrofen hotar. Philip Teir samtalar med **Esbjörn Hagberg**.
Medarrangör: Natur & Kultur

13.30 – 13.50

Inte allena?

Hur ska man förstå Martin Luther och reformationen? Kom Luther med något banbrytande nytt eller ska reformationen förstås inte i opposition utan snarare i symbios med andra kristna traditioner? **Joel Halldorf** och **Patrik Hagman** samtalar med **Elisabeth Gerle** om

sin bok *Inte allena*.
Medarrangör: Libris förlag och Studieförbundet Bilda

14.00 – 14.20

Det som pågår i periferin

John Ajvide Lindqvist är tillbaka med romanen *X – Den sista platsen* där krafter bortom människans kontroll sipprar in i höghusområdet Gårdsstugan och förändrar staden och dess förorter. Författaren knyter samman trådarna från de tidigare romanerna *Himmelstrand* och *Rörelsen* i ett samtal med **Dan-Erik Sahlberg**.
Medarrangör: Ordfront förlag

14.30 – 14.50

Blixt från oklar himmel

Serietecknaren och satirikern **Sara Granér** debuterar som poet. Med ordvitsar som samtidigt har den svarta och politiska indignation som präglar hennes seriekonst. Hon samtalar med **Kicki Byström** om varför hon valt en så föraktad och tramsig konstform som ordvitsen.
Medarrangör: Galago

15.00 – 15.20

På flykt genom Europa

Romanen *Tiden är inte än* handlar om en värld präglad av undergångsstämningar och människor på flykt som har stora likheter med vår egen. Fast året är 1350 då en kvinna vandrar mållöst genom ett ödelagt och pestdrabbat Europa. **Elin Boardy** samtalar med **Lars Gårdfeldt**.
Medarrangör: Wahlström & Widstrand

15.30 – 15.50

Den som går på tigerstigar

Helena Thorfinn samtalar med **Henrik Grape** om viljan att göra gott och våra moraliska tillkortakommanden Sofia, huvudpersonen i Thorfinns nya roman, arbetar för jämställdhet och mänskliga rättigheter i Bangladesh. Men hennes livsval leder inte alltid till det som är bäst för andra.
Medarrangör: Norstedts

16.00 – 16.20

Lars Levi Laestadius kokar björn

Mikael Niemis nya roman handlar om väckelserörelsens dynamik, om överhetens misstro och tornedalingarnas okritiska tilltro till prästen och väckelsepredikanten Lars Levi Laestadius.

Men *Koka björn* är också en sorts kriminalhistoria och förstås en riktig skräna. **Mikael Niemi** samtalar med **Claes-Bertil Ytterberg**.
Medarrangör: Piratförlaget

16.30 – 16.50

Har vänstern makten över kyrkan?

Med jämna mellanrum ser vi debatter om politiseringen av Svenska kyrkan. Inte sällan är temat att andlighet och teologi har ställts i skuggan av ett samhällsengagemang i linje med den profana vänsterns agenda. **Johan Sundeen** menar att arvet efter 1968-rörelsen tydligt präglat inflytelserika opinionsbildare inom kyrkan. Han samtalar med **Björn Vikström**.
Medarrangör: Bladh by Bladh

17.00 – 17.20

Himmel och helvete

Emanuel Swedenborg var på sin tid, vid sidan om Linné, världens mest berömde svensk. Ett universalgeni, både vetenskapsman, uppfinnare, bibeltolkare och andeskådare, som kom och gick fritt i såväl himmel som helvete. **Ernst Brunner** samtalar med **Caroline Krook** om sin biografi, *Darra*.
Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

17.30 – 17.50

Måltidens magi

Att äta tillsammans är viktigt för många former av gemenskap. Men idag spelar den gemensamma måltiden allt mindre roll. Vad gör det med oss att vi åter framför datorn, i bilkö och i pensionärslägenhetens ensamhet? Tänk om hur vi åter är lika viktigt som vad. **Mats-Eric Nilsson** samtalar med **Martin Lind**.
Medarrangör: Ordfront förlag

18.00 – 18.20

Jerusalem & jag

Anita Goldman har skrivit en blandning mellan självbiografi och essä med utgångspunkt i sin förra hemstad Jerusalem. En stad som är utvald och helig för flera religioner, men också är ständigt konfliktfylld. Hon samtalar med **Antje Jackelén**.
Medarrangör: Natur & Kultur

Samtalet fortsätter

Vill du prata om dina tankar efter författarsamtalet på Se människan-scenen? Då är du varmt välkommen till Samtalet fortsätter. Fredag 29/9 kl 10, 11, 13, 14, 15 och 16 kan du först lyssna på författarsamtal på Se människan-scenen och sedan följa med till Samtalet fortsätter i sal R5. Följ skyltning "Samtalet fortsätter". Samtalet pågår till max en kvart över nästa heltimme. I de reflekterande samtalen kan vi höra vad vi själva tänker, utmanas av andras tankar och vidga våra vyer. En ledare ser till att var och en får tid att tänka, dela och lyssna. Frågor? Kontakta personal i Sensus monter vid Se människan-scenen.

sensus

LÖRDAG 30 SEPT

FOTO: ÖYVIND LUND

Lars Lerin

I den nya boken möter du en av landets genom tiderna största konstnärer, Carl Larsson. Varför då? – Jag tyckte det kunde vara roligt att jämföra våra reseintryck, Carl var ju en resande människa, och inte minst en skrivande. Många av Carls brev är små humoristiska teckningar, medan andra är hälsningar för att hålla kontakten och en del är rent praktiska; han har skickat pengar, eller undrar över något som skett hemmavid. Carl själv har sagt att han ofta är "för trött och idiotiserad för att kunna skriva om intrycken och göra trefvliga brev". För mig är att skriva brev som att skriva dagbok, jag behöver inte få svar. Jag skickar till exempel vykort till mina katter, dom kan ju inte svara, men det är kul att komma hem och se att dom har fått vykort med posten.

LARS LERIN
LÖRDAG 30/9
9.30

9.15 – 9.25

Var morgon ny

– morgonmeditation

2017 markerar 500 år av reformation och årets morgonmeditationer utgår från begreppet nåd, centralt för lutherskt tänkande och teologi. Vad är nåd? Och hur möter den oss? Religionsfilosofen **Karin Johannesson** håller morgonens meditation.

9.30 – 9.50

Och fågeln flög fritt för att uppsöka sin bur

Genom akvareller, vykorts-hälsningar och brev skapas i nya boken ett möte mellan Lars Lerin och Carl Larsson. Den handlar om det ständiga resandet ut i världen, om längtan hem och kärleken till det vardagliga och nära. **Lars Lerin** samtalar med **Sören Dalevi**.
Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

10.00 – 10.20

Vi som älskade varandra så mycket

Hur kan två människor som nyss var förälskade och allt för varandra distansera sig och knappt stå ut med den andra? Och finns det något man kan göra åt det? Psykologerna **Anders Nyman** och **Allan Linnér** från SR:s Radiopsykologen som skrivit *Kärlekens koreografi* samtalar med **Anne-Louise Eriksson**.
Medarrangör: Natur & Kultur

10.30 – 10.50

Ärkebiskopen möter – Samar Yazbek

Den syrisk journalisten och författaren är tillbaka med en roman om inbördeskrigets fasor. *Hon som vandrar* handlar om en ung flicka som lever fastbunden i ett rum i krigets Syrien. **Samar Yazbek** samtalar med ärkebiskop **Antje Jackelén**.
Samtalet förs på engelska
Medarrangör: Ordfront förlag

11.00 – 11.20

Ensamheten värst

Siri Johansson levde som hemmafru i Ångermanland, och började skriva dagbok då hennes make dog. Under de sista 18 åren i livet blev skrivandet ett sätt att hantera känslorna av ensamhet i vardagen. Hennes son, **Sven Teglund** har samlat hennes poetiska texter. Han samtalar med **Erika Hedenström**.
Medarrangör: Teg Publishing

11.30 – 11.50

Absolut svensk

Komikern **Soran Ismail** har rest till Kurdistan som hans föräldrar en gång flydde från och mött IS skövlingar där. I sin bok berättar han också om hur han som liten blev kallad svartskalle redan i sandlådan och lärde sig att rasism är en del av den svenska vardagen. Han samtalar med **Pontus Bäckström**.
Medarrangör: Wahlström & Widstrand

12.00 – 12.20

Medan barnen brann i Berlin

Vid andra världskrigets slut drömde alla om fred i det pinade, sönderbombade Europa. Historikern **Yvonne Hirdman** har läst vad dagstidningarna skrev dag för dag. Hon samtalar med **Alf Linderman** om sin bok *Lent kändes regnets fall mot min hand medan barnen brann i Berlin* och om vad som egentligen är möjligt att greppa för den som lever mitt i ett dramatiskt historiskt skeende.
Medarrangör: Ordfront förlag

12.30 – 12.50

Vårt behov av stillhet

Författaren och äventyren **Erling Kagge** har sökt stillhet på fantastiska resor, utsulten vid Nordpolen och mitt i Los Angeles trafikbrus. Han samtalar med **Lena Sjöstrand** om vad stillhet egentligen är, hur man finner den och varför den är viktigare än någonsin.
Medarrangör: Wahlström & Widstrand

13.00 – 13.20

Är vi framme snart?

Per Wirtén har åkt tåg genom Europa, en världsdel hårt prövad av finans- och flyktningkriser som rör sig bort från den politiska samarbetstanken. Av det en gång så stolta och ambitiösa fredsprojektet återstår, menar han, endast en valutaunion utan gemensam politisk moral och ideologi. Han samtalar med **Cristina Grenholm**.
Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

13.30 – 13.50

Slå rot, ta höjd

Vi människor behöver både rötter och vingar. Rötter för att kunna stå stadiga och starka och vingar för att leva helt och fullt och förverkliga

våra drömmar. Författaren och psykoterapeuten **Göran Larsson** samtalar med **Kristin Molander** om vägar till identitet, integritet och själv-känsla.

Medarrangör: Libris förlag och S:t Lukas

14.00 – 14.20

Berätta om mörkret

Kjell Westös nya roman *Den svavelgula himlen* handlar om den mäktiga Helsingforsfamiljen Rabell, om kärlek och vänskap. Men den är också en genomlysning av hur våra drömmar och föreställningar färgas av kön, klass och tidens gång. Han samtalar med **Elisabet Pettersson**.
Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

14.30 – 14.50

Ögon känsliga för grönt

I en tid när manliga trubadurer dominerade scenen förnyade Barbro Hörberg genren med sina låtar om vanliga kvinnor och deras längtan. **Alexandra Sundqvist**, som skrivit den första biografien, samtalar med **Lotta Fång** om en konstnär som ville göra livet större genom att ifrågasätta outtalade regler.
Medarrangör: Ordfront förlag

15.00 – 15.20

Ditt liv och mitt

I sin nya roman fortsätter **Majgull Axelsson** sitt utforskande av folkhemets mörka baksida. Hon samtalar med **Esbjörn Hagberg** om hur de allra svagaste i samhället, de psykiskt och fysiskt handikappade behandlats i Sverige i modern tid.
Medarrangör: Brombergs Bokförlag

15.30 – 15.50

Levande amazon

Poeten Karin Boye var feminist, intresserad av psykoanalys, filosofi och politik och en fri och självförsörjande penna. Hon var i sin tid också en djärv röst för homosexuellas frigörelse. **Johan Svedjedal** samtalar om nya biografien med **Lars Gårdfeldt**.
Medarrangör: Wahlström & Widstrand

16.00 – 16.20

Om hur Gud blev människa och vad det har med oss att göra

Vi har aldrig sysslat så myck-

et med oss själva och med hur vi mår, men ändå mår vi inget vidare. Så är det säkert att andlighet är en hjälp att hitta oss själva? Kanske går den ut på något helt annat?

Magnus Malm samtalar med **KG Hammar** om sin bok *Samtidigt*.

Medarrangör: Artos & Norma Bokförlag

16.30 – 16.50

Här är alla vi

Livet är en rörelse där vi i ena stunden är utanför, i nästa del av en gemenskap. Och då är det vi som har makten att bestämma vilka som släpps in; i leken, på arbetsplatsen och i landet. Om detta har **Åsa Lind** skrivit och belgiska **Ingrid Godon** illustrerat en barnbok, *Här är vi*. De samtalar med **Lena Sjöstrand**.
Samtalet förs på engelska
Medarrangör: Lilla Piratförlaget

17.00 – 17.20

Flygt om flykt

Romanen *Flyktväg* utspelar sig i ett centraleuropeiskt land några år fram i tiden. En regim har stängt gränserna och förföljer flyktingar som sökt sig till landet. **Torbjörn Flygt** samtalar med **Jonas Eek**, om vad vi människor är beredda, och inte beredda, att göra för att hjälpa våra medmänniskor.

Medarrangör: Norstedts

17.30 – 17.50

Nätets dunkla värld

I *Det svarta nätet* begår en grupp kvinnor självmord efter att ha utsatts för näthat sedan de stuckit ut hakan i olika frågor. Men är det verkligen så enkelt? Skotska deckardrottningen **Val McDermid** samtalar med **Sara Wrige** om hat på nätet och om varför våld drabbar kvinnor.

Samtalet förs på engelska
Medarrangör: Alfabeta

PÅ YOUTUBE!
Alla författar-
samtal på Se människan-
scenen filmas och
publiceras på
Svenska kyrkans
Youtube-kanal.

9.15 – 9.25

Var morgon ny – morgonmeditation

2017 markerar 500 år av reformation och årets morgonmeditationer utgår från begreppet nåd, centralt för lutherskt tänkande och teologi. Vad är nåd? Och hur möter den oss? **Björn Sandmark**, chef för Göteborgs Stadsteater, håller morgonens meditation.

9.30 – 9.50

Barn till lägstbjudande

Samtidigt som grunden lades för det moderna välfärdssamhället pågick en omfattande fosterbarnsindustri i Sverige. Så kallade oäkta barn såldes till lägstbjudande, utnyttjades som arbetskraft och vanvårdades till döds. **Eva F Dahlgren** samtalar med **Annika Broman**.

Medarrangör: Bokförlaget Forum och Sensus

10.00 – 10.20

Hej syster!

Navid Modiri har skrivit en bok om sitt liv, flykten från Iran och känslan av att inte riktigt höra hemma i någon av sina båda världar, av mellanförskap. Men också om sitt engagemang i integrationsfrågan. Han samtalar med **Marika Palmadahl**.

Medarrangör: Bokförlaget Forum

10.30 – 10.50

Sagor om natten

Kitty Crowther har belönats med ALMA-priset, barnbokspriset till Astrid Lindgrens minne. Och precis som Astrid Lindgren så är hon obrottsligt solidarisk med den som är liten. I hennes bilderböcker möter den klassiska sagan den verklighet som dagens barn lever i. Hon samtalar med **Erika Hedenström**.

Samtalet förs på engelska
Medarrangör: Lilla Piratförlaget

11.00 – 11.20

Skäl att tro

Var kan den moderna människan finna bärande skäl för sin tro? I *Gud i verkligheten* inbjuder journalisten och prästen **Eva Cronsjö** den katolske mystikern Ignatius av Loyola, teologen och kväkaren Emilia Fogelklou samt den lutherske etikern K.E. Lögstrop till ett möte med den egna tron. Hon samtalar med **Eric Schöldt**.

Medarrangör: Artos & Norma Bokförlag

11.30 – 11.50

Osynliga rötter

Genom Sveriges historia har samer tvingats byta namn, tvångsförflyttats och tvångskristnats. Samers historia och kultur har tryckts undan. **Ann-Helén Laestadius** har skrivit *Ingen annan är som du*, om en helt vanlig tonårstjej som tvingas upptäcka att förtrycket sätter spår också idag. Hon samtalar med **Gunilla Hallonsten**.

Medarrangör: Rabén & Sjögren

12.00 – 12.20

Självhatets marker och de förlorade möjlig-heternas ö

För ett par år sedan besökte **Sigge Eklund** och **Alex Schulman** Se människan-scenen för att tala med **KG Hammar** om vårt förhållande till tid. Nu är de tillbaka för att fortsätta samtalet. Denna gång om den rumsliga aspekten av vår existens. Målet är att förstå vad det innebär att vara människa.

Medarrangör: Bookmark Förlag

12.30 – 12.50

Skapelsen är ännu ofullbordad. Det är oss den hoppas på.

I *Kjell Espmarks* nya diktsamling talar röster ur dödsriket. Några av dem kända, men de flesta anonyma röster som talar ur krig, flykt och

förföljelse. Poeten har utgått från profeten Hesekiels ord: "Blås på dessa dräpta och ge dem liv!" Han samtalar med **Esbjörn Hagberg** om *Skapelsen*.

Medarrangör: Norstedts

13.00 – 13.20

Förföra, älska, vårda

Agnes Lidbecks debutroman *Finna sig* är en skönlitterär undersökning av alla de sätt som kvinnor ännu idag lever genom andra, sina makar, barn och älskare. Och om priset de betalar för att spela de förväntade rollerna.

Agnes Lidbeck samtalar med **Gunilla Molloy**.

Medarrangör: Norstedts

13.30 – 13.50

Reformationens fem rum

Martin Luther lämnade munkklostret och fann Gud i vardagens olika rum. Och han finns närvarande i våra rum också idag, det menar religionsfilosofen **Karin Johannesson**, i omklädningsrummet efter Vasaloppet till exempel, i väntrummet och förstås i kyrkorummet. Hon samtalar med **Carl Otto Werkelid**.

Medarrangör: Verbum

14.00 – 14.20

Duktiga flickans revansch

Liberalernas **Birgitta Ohlsson** samtalar med **Lotta Fång** om varför hon tar strid för den duktiga flickan. Flit och höga prestationskrav behöver inte vara en börda, menar hon, utan lika gärna ett maktmedel, ett redskap på vägen mot ett mer jämställt samhälle.

Medarrangör: Bokförlaget Forum

14.30 – 14.50

Doften av en man

Agneta Pleijels nya roman är en fortsättning på *Spådomen*

och bygger på minnen från 60-talet och handlar om lust och längtan och att som ung kvinna vilja forma sitt eget liv och ta språnget och börja skriva. **Agneta Pleijel** samtalar med **Dan-Erik Sahlborg**.

Medarrangör: Norstedts

15.00 – 15.20

Kalla fall

I Jussi Adler-Olsens thrillers finns, både bland utredare och brottslingar en mängd sköra och udda människor. Inte minst i nya *Selfies* där cold case-avdelningens sammanhållande länk, Rose, har hamnat i en psykos vars trådar leder långt tillbaka in i ett mörkt förflutet. **Jussi Adler-Olsen** samtalar med **Per Starke**.

Medarrangör: Albert Bonniers Förlag

15.30 – 15.50

En fiende ibland oss

Christoffer Carlsson är författare och kriminolog som sysslat med våldsbejakande extremism. Nu är han aktuell med kriminalromanen *Den tunna blå linjen*, om hösten 2015 då Paris drabbas av terror och svensk polis jagar terrormisstänkt här i Sverige. Han samtalar med **Monica Eckerdal** om hur vi kan förstå vad som driver människor till terrorhandlingar.

Medarrangör: Piratförlaget

16.00 – 16.20

Odla vår trädgård

Göran Greider har skrivit en bok om sin egen trädgård i Dalarna. Men också om hur vår moderna trädgård uppstått, politik, poesi och andlighet. Han samtalar med **Anders Wejryd**.

Medarrangör: Ordfront förlag

FOTO: KARIN ALFREDSON

Pernilla Stalfelt

Dina böcker ser ut att ha följt en tydlig linje, ända från början med *Hårboken* till din senaste *Tidenboken*.

Hur väljer du ämnen?

– De skiljer sig rätt mycket från varandra. De två första gjorde jag utan research, men när jag jobbade med *Dödenboken* började jag fråga barn om hur de ser på olika saker. Böckerna ska spegla deras tankar. De är egentligen inte fakta-böcker, utan mer filosofiska. Jag har förstått att barn och vuxna många gånger läser dem tillsammans, och har olika behållning av dem.

Hur pratar man bäst med barn om tid?

– Tid är väldigt abstrakt, både för barn och vuxna. Vi beskriver ju tid med hjälp av olika bilder. Tiden kan vara linjär, från stenåldern till Kristi födelse och så vidare, eller cirkulär, som med klockan och årstiderna. Det där är så komplext och intressant att jag ville fördjupa mig mer. Men det ges inte så många svar i boken. Det är meningen att folk själva ska fundera.

PERNILLA STALFELT
FREDAG 29/9
11.00

FOTO: CAROLINE ANDERSSON

THEODOR KALLIFATIDES
FREDAG KL 10.00

FOTO: HELENE RINGBERG

YVONNE HIRDMAN
LÖRDAG KL 12.00

FOTO: MARICA ROSEN GÄRD

KJELL WESTÖ
LÖRDAG KL 14.00

FOTO: LVDIE NESVADBA

KITTY CROWTHER
SÖNDAG KL 10.30

FOTOGRAFISKA STRÅKET

Bokmässan handlar inte bara om bokstäver och ord, utan även om bilder. Bokmässans fotografiska stråk uppmärksammar bildens betydelse och fotografisk litteratur. Se människan medverkar tillsammans med fotografer och förlag till att visa aktuella fotografier som utställningar och som bildspel på Se människan-scenen.

När Luther blev viral – en utställning om Luther, demokratin och den massproducerade bilden

Innan boktryckarkonsten hade ingen människa nått så många så snabbt som Martin Luther gjorde. Han blev, med ett modernt ord, viral. Här blir 500 år gamla propaganda-bilder länken till begrepp som visuell blåsare, alternativa media, källkritik, spin doctors och PR. Genom bildtolkning och pedagogik öppnas vägen för samtal med ungdomar om en dynamisk händelse i historien.

Sola

Filmserien Sola består av filmer om reformationen 500 år. På plats i Wittenberg och Wartburg försöker vi förstå mer av Martin Luther, hans tid och teologi. Vad var det han ville? Vilken var hans poäng? Och vad har det med oss att göra? Sola ingår i Verbum Novum Undervisning, som är ett arbetsverktyg för konfirmand-pedagogik. En digital plocklåda fylld med filmer, musiktips, inspirations-texter, bibelhänvisningar, psalmslag etc.

Ögonblick

– ett 100-årigt projekt

En fotograf tar bilder av nutiden, men den är snart dåtid och historia. En stadskärna är något av en stads själ. Den står aldrig stilla utan är i ständig förändring, socialt och materiellt. År 2010 startades ett långsiktigt fotoprojekt som har målet att skildra Göteborgs innerstad från och med nu och in i framtiden. Nu visas bilder av några av projektets fotografer: Måns Langhjem, Stefan Berg, Rolf Söderberg, Olle Jonsson, Jan Kwarnmark och Agneta Dellefors.

"Meningen med livet"

För drygt 70 år sedan befriades fångarna i de tyska koncentrationslägren. Långsamt blev sanningen om vad som pågått där en verklighet för omvärlden. Meningen med livet är ett foto- och bokprojekt av Hans Carlbrand, med bilder och text som berör, engagerar och väcker diskussion.

Att vänta

Vi har alla, då och då, varit i en situation då vi väntat. Man kan vänta många gånger under en dag på någon eller någonting. Man kan vänta på kärlek, på att ett barn skall födas, ett telefonsamtal, slut på ett krig, att någon skall tillfriskna eller i en kö, på att bussen skall komma. Man kan vänta, förgäves, under hela sitt liv. Känslan och upplevelsen av att vänta är universell, det är något som alla överallt har upplevt. Dorothy Wild Brauns fotografier, alla från Israel, skildrar väntan på någonting.

Burundi inifrån

Våren 2015 är det lilla afrikanska landet Burundi en världsnöyhet. I strid med konstitutionen planerar presidenten att ställa upp för omval till en tredje mandatperiod, och nu vibrerar gatorna av folkliga protester. Hoppet väcks att Burundi ska utgöra startskottet till en afrikansk vår som ska sprida demokrati och reformer över kontinenten. Men så börjar huvudstaden skaka av explosioner. Om morgonen flyter liken i floden. Anna Roxvall och Johan Persson bestämde sig för att på plats följa utvecklingen i Burundi, långt efter att omvärldens strålkastarljus försvunnit därifrån.

Ingrid le Roux

Möt läkaren Ingrid le Roux och mentormammorna i Sydafrika och Swaziland. Under flera år har Simon Stanford och Marika Griehsel dokumenterat verksamheten vid Philani där det framgångsrika arbetet under Ingrid le Rouxs ledning ger hälsovård och självkänsla till 10 000-tals mammor och barn. Tack vare projektet som stöds av Svenska kyrkans internationella arbete, får mentormammorna utbildning och arbete och ger i sin tur stöd till unga mödrar som saknar socialt skyddsnät.

Kuapa Kokoo – Ett Fairtrade kooperativ i Ghana med över 70 000 medlemmar

Fairtrade-kooperativet Kuapa Kokoo har funnits sedan 1993 och betyder ungefär "Företaget för bra kakaobönder". 1997 beslutade sig Kuapa Kokoo för att starta ett eget chokladföretag för att trygga sina och sina familjers framtid. Företaget kom att heta Divine, och är det enda företaget som ägs av kakaobönder. Chokladen lanserades snart i Storbritannien med hjälp av Twin Trading och The Body Shop, och succén var ett faktum. Idag äger Kuapa Kokoo 45 % av aktierna. Vinsten går bland annat till brunnsbörning och utbildningsprojekt.

ÅRETS BILD MOD OCH MOTSTÅND

David Lagerlöfs bild har blivit en symbol för modet att stå upp för sin övertygelse, även när handlingen kan ha ett högt pris. Ett dramatiskt ögonblick från en demonstration som i sin enkelhet fångar samtidens pågående konfrontation mellan mångfald och den extrema högern. En minnesvärd bild och en viktig berättelse om Sverige år 2016. (ur juryns motivering).

Foto: David Lagerlöf, Frilans/Tidningen Expo.
Boken säljs vid Se människan-området.

Ytterligare utställningar visas på Fotografiska stråket. Läs hela programmet på www.svenskakyrkan.se/semanniskan